

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ і НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
з навчальної дисципліни
«Міжнародна торгівля»
для студентів

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма: «Міжнародний бізнес»

Київ 2021

УДК 339.9
ББК

Укладач: Пічкурова З.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу ФМВ НАУ

Рецензенти:

Набок І.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин бізнесу ФМВ НАУ

Ричка М.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин бізнесу ФМВ НАУ

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету (протокол № 11 від 26 серпня 2021 р.)

Міжнародна торгівля: Методичні рекомендації до виконання курсової роботи // Уклад.: З.В. Пічкурова. – К.: НАУ, 2021. – 50 с.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи містять вступ, мету та завдання курсової роботи, склад, обсяг і структуру курсової роботи, методичні рекомендації до виконання аналітичної частини, порядок захисту курсової роботи список основної та додаткової літератури, додатки. Для студентів, галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми: «Міжнародний бізнес».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
Мета та завдання курсової роботи.....	7
Завдання на курсову роботу.....	8
Теми курсових робіт.....	9
Склад, обсяг і структура курсової роботи.....	11
Процес виконання курсової роботи.....	12
Зміст курсової роботи та послідовність її підготовки.....	14
Вимоги до оформлення курсової роботи	17
Порядок захисту курсової роботи.....	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	27

ВСТУП

Дисципліна «Міжнародна торгівля» посідає важливе місце в системі професійної підготовки економістів, оскільки дозволяє засвоїти закономірності і тенденції функціонування та розвитку світового ринку товарів та послуг, а також **набути компетентностей** аналізувати сучасний стан та динаміку основних світових ринків. Засвоєння даної дисципліни дасть можливість методологічно обґрунтувати, систематизувати та узагальнити знання майбутніх спеціалістів у галузі міжнародної торгівлі.

Метою викладання дисципліни є формування комплексного уявлення, базових знань і практичних навичок щодо сутності, ролі, функціонального призначення та інструментарію міжнародної торгівлі у висококонкурентному середовищі.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування системи знань про передумови, концепції, етапи і показники розвитку міжнародної торгівлі;
- вивчення сучасних форм організації міжнародного обміну товарами, послугами, патентами та ліцензіями;
- дослідження особливостей і тенденцій застосування методів міжнародної торгівлі;
- з'ясування основних засад формування та розвитку системи регулювання міжнародної торгівлі на корпоративному, національному, міжнаціональному, наднаціональному та глобальному рівнях;
- ознайомлення з особливостями реалізації торговельно-посередницьких операцій на світовому ринку;
- вивчення специфіки реалізації товарообмінних бартерних операцій на світовому ринку;
- дослідження особливостей міжнародної торгівлі послугами і технологіями;
- ознайомлення з основними аспектами організації міжнародної торгівлі через міжнародні товарні біржі, міжнародні товарні аукціони, міжнародні торги (тендери), міжнародні ярмарки та виставки;
- набуття знань щодо особливостей міжнародної торгівлі авіаційною технікою;
- вивчення специфіки міжнародної торгівлі у сфері авіаційних перевезень.

Результати навчання, які дає можливість досягти освітній компонент.

– Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв’язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

– Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

– Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

– Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

– Володіти навичками аналізу можливостей торговельного потенціалу країн світу та України з метою виявлення потенційно можливих та ефективних форм і умов організації міжнародного бізнесу, зокрема, у сфері авіаційних перевезень.

Компетентності, які дає можливість здобути освітній компонент.

– Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв’язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– Здатність планувати та управляти часом.

– Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

– Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон’юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

– Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

– Здатність володіти методикою статистичного та економічного аналізу стану, структури та динаміки світових ринків, зокрема, світового ринку авіаційних перевезень.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи розроблені відповідно до робочої навчальної програми дисципліни «Міжнародна торгівля» для студентів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес». Вони визначають мету, тематику, обсяг, структуру та зміст курсової роботи, вимоги до її оформлення, порядок виконання та захисту.

Курсова робота (КР) з дисципліни виконується у четвертому (ЗФН у п'ятому) семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмій, набутих студентом у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни в галузі міжнародної торгівлі.

Курсова робота виконується на основі навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання студентами, і є складовою модуля 2.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі міжнародних економічних відносин.

Мета та завдання курсової роботи

Метою КР є закріплення у студентів теоретичних знань та практичних навичок аналізу сучасного стану та динаміки світового ринку товарів та послуг.

Для успішного виконання КР студент повинен

ЗНАТИ:

- основні передумови, концепції, етапи і показники розвитку міжнародної торгівлі;
- сучасні форми і методи організації міжнародного обміну товарами, послугами, патентами та ліцензіями;
- ключові засади формування та розвитку системи регулювання міжнародної торгівлі на різних рівнях;
- особливості реалізації торговельно-посередницьких операцій на світовому ринку;
- специфіку реалізації товарообмінних бартерних операцій на світовому ринку;
- особливості міжнародної торгівлі послугами і технологіями;

- основні аспекти організації міжнародної торгівлі через міжнародні товарні біржі, міжнародні товарні аукціони, міжнародні торги (тендери), міжнародні ярмарки та виставки;
- особливості міжнародної торгівлі авіаційною технікою;
- специфіку міжнародної торгівлі у сфері авіаційних перевезень.

ВМІТИ:

- визначати зміст міжнародної торгівлі;
- пояснювати особливості і тенденції застосування форм та методів міжнародної торгівлі;
- визначати особливості регулювання міжнародної торгівлі на корпоративному, національному, міжнаціональному, наднаціональному та глобальному рівнях;
- аналізувати специфіку та види торговельно-посередницьких операцій на світовому ринку;
- досліджувати структуру та динаміку міжнародної торгівлі послугами і технологіями;
- характеризувати організаційні аспекти міжнародної торгівлі;
- аналізувати особливості міжнародної торгівлі авіаційною технікою та міжнародної торгівлі у сфері авіаційних перевезень.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Завдання на курсову роботу

Виконання, оформлення та захист курсової роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання курсової роботи, – до 30 год. самостійної роботи.

Першим етапом написання курсової роботи є вибір теми.

Теми курсових робіт з дисципліни «Міжнародна торгівля»

1. Конкуренція та монополізація на світовому ринку товарів і послуг.
2. Особливості формування та реалізації державної зовнішньоторговельної політики.
3. Напрямки розвитку сучасної політики протекціонізму у глобальній торговельній системі.
4. Торговельні війни у сучасному міжнародному торговельному співробітництві.
5. Роль Світової організації торгівлі у регулюванні міжнародної торгівлі товарами.
6. Роль Світової організації торгівлі у регулюванні міжнародної торгівлі послугами.
7. Проблеми та перспективи реалізації національних економічних інтересів країн у системі СОТ.
8. Особливості застосування тарифних інструментів регулювання торгівлі у системі СОТ.
9. Особливості застосування нетарифних засобів регулювання міжнародної торгівлі у системі СОТ.
10. Роль ЮНКТАД у регулюванні міжнародних торговельних відносин.
11. Регулювання світової торгівлі товарами (на прикладі конкретної групи товарів).
12. Регулювання зовнішньої торгівлі товарами (на прикладі окремої країни).
13. Регулювання світової торгівлі послугами (на прикладі конкретної групи послуг).
14. Регулювання зовнішньої торгівлі послугами (на прикладі окремої країни).
15. Розвиток світового ринку паливно-енергетичних ресурсів.
16. Розвиток світового ринку мінерально-сировинних ресурсів.
17. Розвиток світового ринку хімічних товарів.
18. Розвиток світового ринку лісових товарів.
19. Розвиток світового ринку машин і обладнання.
20. Розвиток світового ринку продовольчих товарів.
21. Проблеми і перспективи розвитку міжнародної торгівлі послугами.

22. Динамізм сучасного розвитку світового ринку послуг.
23. Проблеми та перспективи розвитку ринку послуг в розвинених країнах.
24. Проблеми та перспективи розвитку ринку послуг в країнах, що розвиваються.
25. Проблеми та перспективи розвитку ринку послуг в країнах із трансформаційною економікою.
26. Місце і роль міжнародних транспортно-логістичних послуг у світовій торгівлі.
27. Розвиток глобального ринку інформаційно-комунікаційних послуг.
28. Розвиток світового ринку туристичних послуг.
29. Розвиток світового ринку консалтингових послуг.
30. Сучасні тенденції розвитку світового ринку освітніх послуг.
31. Розвиток світового ринку медичних послуг.
32. Розвиток світового ринку технологій.
33. Роль і місце товарних бірж у розвитку міжнародної торгівлі.
34. Особливості розвитку аукціонної торгівлі у глобальному середовищі.
35. Міжнародні торги в системі міжнародної торгівлі.
36. Особливості організації міжнародної ярмаркової та виставкової діяльності.
37. Розвиток світового ринку інжинірингових послуг.
38. Розвиток електронної торгівлі в умовах становлення глобального інформаційного простору.
39. Роль вільних економічних зон у розвитку міжнародної торгівлі.
40. Роль ТНК у міжнародній торгівлі.
41. Масштаби і форми торговельної інтеграції в рамках Європейського Союзу.
42. Місце України на світовому ринку товарів.
43. Місце України на світовому ринку послуг.
44. Проблеми оптимізації імпорту України.
45. Експортний потенціал України як фактор інтеграції у світогосподарський простір.
46. Шляхи диверсифікації експортного потенціалу України.
47. Методичні та прикладні аспекти ціноутворення в міжнародній торгівлі.
48. Забезпечення інтересів національної економічної безпеки в процесі зовнішньої торгівлі.

49. Екологічні аспекти міжнародної торгівлі.

50. Роль стандартів і технічних вимог до товарів у розвитку міжнародної торгівлі.

Курсова робота виконується грамотно, лише українською мовою. При цьому її текст має бути ретельно відредагований, цитати та статистичні дані повинні містити посилання на відповідні джерела, сторінки тексту – пронумеровані.

Курсову роботу виконують за допомогою комп'ютерної програми MS Word. При цьому необхідно використовувати шрифт – Times New Roman, кегель – 14, інтервал між рядками – 1,5. Відступи від краю аркуша зверху та знизу – 2 см, зліва – 2 см, справа – 1 см. Номер сторінки зазначається у правому верхньому куті аркуша.

Курсову роботу друкують на стандартних аркушах формату А4, які повинні бути зшиті відповідним чином (оправлені у палітуру або в м'яку обкладинку) і записують на диск.

Обсяг курсової роботи повинен становити не менше ніж 55 і не більше ніж 70 сторінок друкованого тексту. Додатки не враховують до основного обсягу роботи.

Склад, обсяг і структура курсової роботи

Курсова робота повинна мати чітку й логічну побудову, містити основні структурні елементи в такій послідовності: титульний аркуш, зміст, перелік умовних скорочень, вступ, розділи аналітичної частини, висновки, список використаних джерел, додатки.

На *титульному аркуші* мають бути вказані (див. додаток А):

- назва навчального закладу, в якому здійснено дослідження;
- назва факультету та кафедри, на якій виконано роботу;
- назва (тема) дослідження;
- прізвище, ім'я та по батькові автора, номер групи, в якій він навчається;
- прізвище, ім'я та по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника роботи;
- місто, рік написання.

Зміст розміщують одразу після титульного аркуша курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, переліку умовних скорочень, усіх розділів і підрозділів дослідження, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень наводять за необхідності. Якщо в дослідженні вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік може бути виокремлений у праці списком, який розміщують перед вступом.

У *вступі* необхідно визначити актуальність досліджуваного питання за сучасних умов господарювання. Саме у вступі формулюються мета та основні завдання курсової роботи, а також вказується предмет, об'єкт і методи дослідження, його науково-теоретична основа. Поставлені завдання повинні конкретизувати основну мету роботи, а їх визначення пов'язано з назвами основних розділів. Рекомендований обсяг вступу – до 3 сторінок.

Аналітична частина курсової роботи являє собою дослідження, характеристику та аналіз обраної теми, підтверджений статистичною інформацією в динаміці (за 3-5 років). Зібрану статистичну інформацію потрібно обов'язково проаналізувати та відобразити у графіках та таблицях. Дослідження має ґрунтуватися на узагальненні матеріалу декількох джерел, якими можуть бути не тільки наукові обґрунтування, але й Інтернет-сайти, матеріали журналів та газет. В роботі мають бути посилання на відповідні джерела у квадратних дужках.

Висновки, як заключний розділ курсової роботи, можна оформити у вигляді чітких тез, що стосуються розділів роботи. Рекомендований обсяг висновків – до 3 сторінок.

У *списку використаних джерел* наводяться всі використані офіційно-розпорядчі документи, наукові видання вітчизняних і зарубіжних вчених, в тому числі адреси Інтернет-сайтів та назви статей у засобах масової інформації, які були використані під час написання курсової роботи. Оформлюється в алфавітному порядку (не менше 30 опрацьованих джерел) та розміщується в кінці всього тексту, після висновків.

Додатки формуються за потребою, коли у роботі є така необхідність. До них належить допоміжний матеріал, який потрібний для більш повного сприйняття виконаної роботи.

Процес виконання курсової роботи

Процес опрацювання матеріалів, підготовки та захисту курсової роботи складається з ряду послідовних та узгоджених між собою етапів: вибір теми та узгодження її з науковим керівником; підбір і опрацювання літератури та фахових інформаційних джерел; підбір статистичного та аналітичного матеріалу; вивчення вимог щодо підготовки та оформлення курсової роботи; опрацювання фахової наукової, аналітичної та

статистичної літератури за темою дослідження; підготовка, написання та оформлення курсової роботи, у т.ч. формулювання самостійних висновків та оформлення списку використаної літератури за стандартами МОН України; підготовка тез доповіді та презентації для захисту курсової роботи; прилюдний захист курсової роботи.

Вибір теми курсової роботи. На початку навчального року на кафедрі складається (оновлюється) перелік тем, підготовлених науковим керівником, який керує написанням курсових робіт. Після затвердження переліку тем на засіданні кафедри, теми передаються студентам для вибору. Студенту надається право самостійно обирати тему курсової роботи із затвердженої кафедрою тематики. Поряд з цим, студент може запропонувати нову тему курсової роботи, яка узгоджується з науковим керівником та затверджується завідувачем кафедри. Всі теми курсових робіт мають відповідати тематиці дисципліни, спеціальності «Міжнародні економічні відносини», напрямку спеціалізації студента.

Практика підготовки курсових робіт доводить, що перед вибором теми студент має самостійно ознайомитись зі спеціальною літературою за обраним напрямком, статистичними та аналітичними джерелами. Поряд з цим, студент опрацьовує рекомендований список фахової літератури, Інтернет-джерел та іншої офіційної інформації, у т.ч. рекомендований список офіційних сайтів міжнародних економічних організацій, діяльність яких пов'язана з розробкою та впровадженням (перелік рекомендованих студенту для опрацювання джерел представлено у Додатку А1. Додатково студент має самостійно знайти аналітичні доповіді міжнародних економічних організацій (за останні 3-5 років), у яких представлено фаховий аналіз теми, яка розглядається у курсовій роботі.

Під час **вибору теми** курсової роботи студент повинен враховувати наступне:

- актуальність теми курсової роботи на сучасному етапі, оцінити її актуальність у середньостроковому та довгостроковому періоді для світу та України як учасника міжнародних економічних відносин;

- можливість подальших наукових досліджень студентом обраної теми курсової роботи, у т.ч. для написання тез доповідей на наукових конференціях, наукових статей та, на останньому курсі магістратури – магістерської дипломної роботи;

- практичне значення обраної теми курсової роботи для аналізу, розробки, впровадження та удосконалення;

- наявність наукової, аналітичної та статистичної інформації по темі курсової роботи у вітчизняних та іноземних наукових, аналітичних та статистичних наукових джерелах;

- відповідність тематики курсової роботи сучасним тенденціям теорії та практики міжнародних економічних відносин та пріоритетам розвитку світового господарства.

Не допускається виконання курсової роботи з однієї теми двома студентами однієї групи одночасно. Натомість, тема може бути спорідненою, якщо обрана проблематика досліджується під різними кутами зору.

План курсової роботи має бути складним. План містить наступні складові: Вступ. Основна частина, що має складатися з 2-3-х розділів із виділенням підрозділів / параграфів (2-3 параграфи у кожному розділі). Висновки до кожного розділу (1-2 сторінки). Висновки (до курсової роботи в цілому). Список використаних джерел. Додатки.

Обсяг основної частини курсової роботи (рекомендований) має дорівнювати 55-70 сторінок. У списку літератури іноземні джерела мають складати не менше 30 %. У списку використаних джерел рекомендується представляти аналітичні доповіді, підготовлені міжнародними організаціями, міжнародними економічними інституціями, рейтинговими агентствами, експертним середовищем та провідними вченими-економістами. У списку використаних джерел мають бути представлені і традиційні наукові джерела: монографії, статистичні звіти, наукові статті наукових та науково-практичних журналів, матеріали наукових міжнародних та всеукраїнських, вузівських конференцій, наукові есе як іноземних так і українських вчених.

Зміст курсової роботи та послідовність її підготовки

Зміст курсової роботи має повною мірою розкривати тему обраного студентом курсового дослідження. Написання курсової роботи має певну послідовність. У першу чергу слід підготувати *перший розділ*, у якому має бути представлено теоретичне дослідження з обраної проблематики, наведені структурно-логічні схеми; надано класифікації та визначено структуру предмета дослідження курсової роботи; визначено роль державних та міжнародних організацій (та інституцій) у регулюванні предмету дослідження курсової роботи.

У *другому розділі* курсової роботи рекомендується представити та розглянути практичні аспекти обраної проблематики, світовий досвід,

досвід розвинутих країн світу та країн, що розвиваються, щодо вирішення проблем, які досліджує здобувач у курсовій роботі. Статистичні дані доцільно представити у вигляді таблиць, графіків, рисунків та діаграм, а за умови їх великого обсягу (якщо розмір таблиць та рисунків перевищує 2/3 сторінки формату А4) – ілюстративні матеріали рекомендується розміщувати у додатках до курсової роботи.

Також, у другому розділі курсової роботи рекомендується розглянути ситуацію щодо України, визначити пріоритети розвитку зовнішньої торгівлі України відповідно до сучасних глобальних трендів у контексті дослідження теми курсової роботи.

Після підготовки розділів курсової роботи студент готує стислі висновки (до 1 сторінки) до кожного розділу та загальні висновки (2-3 сторінки) до усієї курсової роботи. Наприкінці підготовки курсової роботи оформлюються Додатки та Список використаних джерел.

Вступ до курсової роботи рекомендується писати після того, як основна частина курсової роботи буде, в цілому, готова. Це пов'язано з тим, що під час підготовки курсової роботи може відбутися певна корекція плану, що вплине і на редагування завдань курсового дослідження, визначених у вступі. Вступ, текст розділів та висновки до курсової роботи вичитуються та редагуються до моменту завершення підготовки остаточного варіанту курсової роботи.

Після перевірки підготовленого студентом першого варіанту курсової роботи науковим керівником, студент виправляє та доопрацьовує текст курсової роботи, вносить до тексту курсової роботи певні корективи, редагує текст та остаточно технічно оформлює текст курсової роботи відповідно до кафедральних вимог (вимог «нормоконтролю», затверджених НАУ).

У курсовій роботі студент може застосовувати перелік загальноприйнятих скорочень та термінів (за необхідності), який виноситься на окрему сторінку – окрему сторінку перед планом курсової роботи. Студент оформлює зміст курсової роботи, титульний лист.

Приклад титульної сторінки курсової роботи предствлено у Додатку А. Приклад змісту (плану) курсової роботи представлено у Додатку Б.

Під час підготовки та роботи студента над текстом курсової роботи з слід враховувати наступне.

Вступ курсової роботи за обсягом дорівнює 2-3 сторінки. У вступі обґрунтовується *актуальність* теми, визначається *мета* та основні *завдання* курсової роботи; визначається *об'єкт* і *предмет* курсового дослідження. Слід надати перелік вчених, які дослідили проблематику теми курсової

роботи – іноземних та українських. Необхідно також визначити методологію та структуру курсової роботи; інформаційну базу курсового дослідження. Приклад вступу представлений у Додатку В.

Актуальність обґрунтування теми курсової роботи має коротко відобразити роль та місце обраної студентом проблеми у міжнародній торгівлі. **Мета курсової роботи** – це уявне, ідеальне визначення, що передбачає результати дослідницької діяльності, кінцевий підсумок, результат підготовки тексту курсової роботи: **мета корелюється з темою курсової роботи.** **Об'єкт дослідження курсової роботи** – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обране студентом для дослідження у курсовій роботі. **Предмет курсового дослідження** міститься у межах об'єкта, пов'язаний з теоретичними, методологічними та практичними аспектами висвітлення окремих аспектів міжнародної торгівлі. **Предмет** дослідження курсової роботи тісно пов'язаний з **темою курсової роботи**, яка зазначається на титульному аркуші.

Зміст основної частини курсової роботи повинен точно та логічно відповідати темі курсової роботи та системно, комплексно її розкривати. Основна частина курсової роботи містить 2-3 розділи, у кожному з яких буде 2-3 параграфи, пов'язаних між собою логікою наукового курсового дослідження.

Розподіл тексту на розділи та параграфи за обсягом має бути пропорційним.

Перший розділ курсової роботи відображає теоретичні аспекти проблеми, що досліджується, є теоретичною основою для подальшого наукового аналізу матеріалу. У першому розділі викладаються наукові концепції, теорії, аналізуються етапи розвитку проблеми, надаються класифікації та систематизації. У першому розділі розглядається сутність теорії предмету курсового дослідження та висвітлюються його основні складові елементи.

У другому розділі курсової роботи рекомендується розглянути практичні аспекти реалізації визначеної проблематики або світовий досвід вирішення проблеми курсового дослідження, підтвердити узагальнення роботи статистичними та аналітичними даними, експертними оцінками. У другому розділі широко використовуються нормативно-правові документи; матеріали науково-практичних конференцій, результати аналітичних досліджень, матеріали аналітичних доповідей міжнародних організацій тощо. Важливим є використання для обробки статистичних даних комп'ютерних програм. У другому розділі визначаються стратегічні пріоритети розвитку проблеми курсового дослідження та аспекти

практичної реалізації. Рекомендується також розглядати вітчизняний досвід вирішення наукової проблеми, дослідити міжнародне економічне співробітництво України та інших країн світу для вирішення визначеної проблеми.

Висновки курсової роботи мають бути логічними, обґрунтованими, достовірними, зроблені студентом самостійно. Висновки до курсової роботи логічно представляють собою стислі, самостійні узагальнення (відповіді на завдання), представлені у плані курсової роботи. Висновки повинні логічно завершувати та представляти проведені у курсовій роботі наукові дослідження студента. Висновки в узагальненому вигляді повинні відображати основні здобутки, класифікації, систематизації та самостійні узагальнення студентом щодо досліджень теми курсової роботи. **У висновках мають бути коротко представлені основні тренди та стратегічні пріоритети вирішення наукової проблеми, що розглядається у тематиці курсової роботи.** Висновки повинні бути самостійно сформульовані студентом, чіткими, достовірними, емними за змістом, конкретними і впливати з викладеного у курсовій роботі матеріалу. У висновках мають бути представлені кінцеві результати курсового дослідження.

Під час написання курсової роботи категорично не рекомендується використовувати емоційні словосполучення, фрази та прийоми, які використовують ЗМІ, «жовта преса», журналісти. Стиль викладання тексту курсової роботи має бути науковим.

Для підтвердження об'єктивності викладення матеріалу курсової роботи слід після цитат, таблиць, графіків та рисунків, після використання статистичного матеріалу та експертних оцінок вказувати джерело їх походження (літературу); у т.ч. використовувати наступні фрази: «за повідомленням», «на думку ... вченого...», «за даними міжнародної організації...», «за експертними оцінками...» та ін., конкретизуючи джерело інформації у квадратних дужках, наприклад: [5, с. 67; 56, с. 8-9] або одне джерело [46, с. 25-29]; або електронний ресурс [46].

Вимоги до оформлення курсової роботи.

Текст курсової роботи має бути виконаний з використанням комп'ютерної техніки на одній стороні стандартного аркуша білого паперу (A4, 210 x 297 мм). Великі таблиці й ілюстрації можуть бути представлені у додатках. Курсова робота має бути переплетеною і підшитою у папку. Листи нумеруються у нижньому правому кутку листа).

При друкуванні курсової роботи дотримуються наступних вимог.

Технічні параметри. «Разметка страницы». Поля: зверху й знизу та ліворуч – 20 мм; праворуч – 10 мм. Гарнітура шрифту – Times New Roman (Суг), кегль – 14, колір друку – чорний, міжрядковий інтервал – полуторний. Щільність тексту повинна бути рівномірною (без розріджень і ущільнень).

Технічні параметри щодо форматування тексту: «Абзац: Оступ: справа – 0; слева – 0; Інтервал: перед – 0; После – 0; Первая строка: Отступ – первая строка – 1,25 см; Інтервал – междустрочный – 1,5».

Текст курсової роботи не слід перевантажувати маркерами, курсивом, внутрішніми заголовками, іншими шрифтами; зазвичай текст має бути одноманітним/стандартним. Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ» друкують тим же кеглем але великими літерами й вирівнюють по середині сторінки. Заголовки підрозділів друкують із абзацного відступу (по центру сторінки не вирівнюють) маленькими літерами (окрім першої великої літери). Крапка наприкінці заголовку не ставиться. Якщо заголовок складається з двох речень, то їх розділяють крапкою. Переноси слів у заголовках не дозволяються.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому нижньому куті сторінки без крапки в кінці (зразок титульного листа наведено у Додатку А). Зміст і вступ оформлюється згідно з прикладом, наведеним у Додатку Б і Додатку В.

Структурні частини курсової роботи – зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайним чином. Не нумерують заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ».

Розділи позначають порядковими номерами арабськими цифрами (1, 2, 3). Номер розділу ставлять після слова РОЗДІЛ, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи позначають номером розділу і підрозділу через крапку (1.1, 1.2. або 2.1.; 2.2., 2.3. та ін.), після останньої цифри ставиться крапка. У тому ж рядку ставиться і підзаголовок підрозділу.

За умови набору на комп'ютері прийнято виділяти структурні частини й заголовки **жирним шрифтом**. Відстань між заголовками розділу і підрозділу повинна дорівнювати одному пропущеному рядку при наборі на

комп'ютері. Відстань між заголовками і текстом повинна дорівнювати одному пропущеному рядку. Виклад тексту кожного розділу, а також вступу і висновків слід починати з нової сторінки. Кожний абзац тексту починається з «червоного рядка». Абзац – 1, 25 мм від лівого краю тексту. Скорочення слів у тексті, крім загальноприйнятих, не припускаються. Для використання скорочень студент має перший раз застосувати словосполучення повністю та надати у дужках його скорочення (наприклад: «міжнародні економічні відносини (МЕВ)»).

Таблиці, формули, рисунки (діаграми, графіки, структурно-логічні схеми тощо) та підпункти нумеруються усередині кожного розділу. Наприклад, Рис. 1.1, Таблиця 2.3, формула 3.2 та інше. Слово «Таблиця» пишеться без скорочень, а слово «рисунок» скорочується «Рис. 1.2.». Слово «Таблиця» пишеться праворуч на початку таблиці. Рядком нижче посередині зазначається назва таблиці. Ілюстрації й таблиці варто розміщувати нижче по тексту відразу після згадування або на наступній сторінці. Великі таблиці та рисунки рекомендується розміщувати у додатках. Приклад – див. Додаток Ж.

Нумерація ілюстративного матеріалу. Для кожного розділу нумерація таблиць та рисунків має відповідати номеру розділу та йти по порядку розташування у розділі.

Наприклад, для розділу 1: Рис.1.1.; Таблиця 1.1.; рис.1.2.; рис.1.3.; Таблиця 1.2.; Таблиця 1.3.; Таблиця 1.4.

Наприклад, для розділу 2: Рис.2.1.; Таблиця 2.1.; Таблиця 2.2.; Таблиця 2.3.; Таблиця 2.4.; Рис.2.2. та ін.

Наприклад, для розділу 3: Рис.3.1.; Таблиця 3.1.; Таблиця 3.2.; Рис.3.2. та ін.

Таблиця оформлюється (**приклад таблиць та рисунків** – див. Додаток Ж: гарнітура шрифту – Times New Roman (Cyr), кегль – 12 або 14 (всі таблиці в роботі мають бути виконані тільки 12 або тільки 14 кеглем), міжрядковий інтервал – одинарний.

Формули у курсовій роботі (якщо використовуються) розміщуються посередині рядка, у самому кінці рядка справа пишеться номер формули у круглих дужках (1.1). Перша цифра означає номер розділу, до якого відноситься формула, а друга – порядковий номер формули у розділі.

При написанні курсової роботи студент має посилатися на наукові джерела, статистичні матеріали тощо, дані з яких наводяться у курсовій роботі. За точність посилань відповідальність несе автор курсової роботи. Посилатися слід на останні видання та публікації (посилання на статистичні та аналітичні джерела понад п'ять років тому вважаються застарілими). Такі

вимоги не стосуються фундаментальних наукових праць відомих у світі вчених.

Під час використання матеріалів з монографій, наукових статей, інших наукових джерел з великою кількістю сторінок, у посиланні на джерело слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання у роботі. Посилання у тексті роботи слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [11 –17]...» або «...[14, с. 15]». Посилання на формули вказують порядковим номером формули у дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». На всі таблиці повинні бути посилання у тексті: наприклад, «...у Таблиці 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. Таблиця 1.3».

Додатки оформлюються як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань на Додатки по тексту курсової роботи. Кожен новий Додаток оформлюють з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований наверху сторінки малими літерами з першої великої літери симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка (чи справа) над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТОК_» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки А, Б, В, та ін., за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ, наприклад: «Додаток А», «Додаток Б».

Кожен додаток позначається окремо, приклад: **Додаток А**. Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумеруються у межах кожного додатку. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: Додаток А.2 – другий розділ додатка А; Додаток В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатку В. Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені у додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу Додатка Д; формула (А.1) – перша формула Додатка А.

Для спрощення сприйняття матеріалу курсової роботи – рекомендується у одному Додатку розміщувати один ілюстративний матеріал (таблицю або рисунок).

Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсових робіт), або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків наукових та

статистичних, аналітичних джерел. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Умовний приклад оформлення списку джерел наводиться у Додатку 3.

Порядок захисту курсової роботи

Курсова робота є складовою модуля 2. Студент повинен здати і захистити роботу за тиждень до написання модульної контрольної роботи, а саме у відведений для цього час.

Виконана курсова робота, оформлена відповідно до вищенаведених вимог, підписується студентом і передається на кафедру для реєстрації, перевірки та рецензування науковим керівником.

Захист курсової роботи проводиться кожним студентом індивідуально, привселюдно, в аудиторії та перед комісією кафедри. Під час захисту курсової роботи студент повинен показати знання теми, ступінь володіння науковими методами дослідження, вміння самостійно, логічно та обгрунтовано викладати положення курсової роботи, робити самостійні узагальнення та висновки, визначати основні тренди та стратегічні пріоритети розвитку світової економіки; здатність до самостійних наукових досліджень, навички та уміння чітко, логічно та обгрунтовано викладати положення курсової роботи та робити висновки.

Курсова робота допускається до захисту за умови її наявності у «зшитому», скріпленому вигляді, наявності відгукку наукового керівника і реєстрації у журналі курсових робіт кафедри.

Курсова робота не допускається до захисту, якщо:

- у курсовій роботі відсутні певні структурні частини (розділи, вступ, висновки, список використаних джерел);
- курсова робота представляє собою плагіат чужих наукових праць, чужої курсової роботи;
- у курсовій роботі відсутні посилання у тексті на використані джерела, або джерела статистичної літератури, яку використовує студент є застарілими (понад три роки тому від дати написання курсової роботи);
- у курсовій роботі представлені таблиці та рисунки (графіки), у яких застосовано старі статистичні дані (понад три роки тому від дати написання курсової роботи);
- оформлення роботи не відповідає вимогам, викладеним у методичних вказівках,
- зміст роботи не розкриває тему курсової роботи.

До захисту курсової роботи студент готує повідомлення на 10-15 хвилин, у якому стисло слід висвітлити:

- мету і завдання курсової роботи;
- головні результати дослідження, рекомендації і висновки курсової роботи.

Після підготовленого виступу студент відповідає на питання по темі курсовій роботі, які студенту задають науковий керівник, викладачі кафедри, присутні на захисті курсової роботи.

Оцінка курсової роботи здійснюється науковим керівником та комісією згідно з наступними критеріями:

- відповідність змісту курсової роботи темі;
- повнота, системність, комплексність висвітлення проблеми;
- наявність взаємозв'язку між параграфами, розділами;
- логічність структури курсової роботи;
- наявність використання аналітичних та статистичних досліджень;
- самостійність здійснення узагальнень, висновків;
- поєднання теорії та практики;
- аргументованість висновків;
- наявність у роботі сучасних статистичних та аналітичних даних;
- своєчасність виконання графіку написання курсової роботи;
- відповідність вимогам оформлення курсової роботи;
- подання курсової роботи до захисту у форматі презентації;
- якість доповіді і відповідей на запитання наукового керівника та комісії.

Комісія оцінює захист курсової роботи на основі системи ECTS і чотирьохбальної системи. Береться до уваги оцінка, рекомендована науковим керівником.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 1:

Таблиця 1

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Модуль №3 «Курсова робота»	
Вид навчальної роботи	Мак кількість балів
Виконання курсової роботи	60
Захист курсової роботи	40
Виконання та захист курсової роботи	100

Результат захисту курсової роботи визначається оцінками «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно». Робота, в якій не розкрито тему або зміст курсової роботи не відповідає вибраній темі чи виконана не за методичними рекомендаціями, до захисту не допускається.

Відмінно (90-100). Тема курсової роботи розкрита комплексно, системно, творчо; здійснено теоретико-методологічне обґрунтування взаємозв'язків об'єкта дослідження; надано рекомендації щодо вирішення окремих проблем практичної (емпіричної) ситуації. Курсова робота виконана самостійно, були враховані всі зауваження і побажання наукового керівника під час її доопрацювання студентом напередодні захисту. Графік написання курсової роботи було дотримано. Проведено аналіз емпіричного матеріалу, у т.ч. за допомогою статистичних та аналітичних методів, економетричних методів, методів SWOT-аналізу. Доповідь студента і відповіді на запитання при прилюдному захисті курсової роботи були логічними, послідовним та аргументованими. Оформлення роботи виконано з урахуванням всіх вимог методичних рекомендацій з написання курсової роботи.

Добре (75-89). Тема курсової роботи розкрита достатньо повно; розділи логічно пов'язані; висновки та узагальнення є достовірними і аргументованими, підкріплені статистичним та емпіричним матеріалом. Натомість, курсова робота містить певні недоліки, аргументи є поверховими або базуються на застарілих даних, студент мало використовує першоджерела. Відповіді на запитання членів комісії, в основному, є правильними, але мають певні неточності. Курсова робота, більшою мірою, відповідає вимогам.

Задовільно (60-74). Тема курсової роботи, в основному, розкрита. Натомість, має системні недоліки змістовного характеру. Студентом нечітко сформульована мета курсової роботи, зроблені висновки не відповідають визначеним у вступі завданням. В аналітичній частині переважає описовість; підбірка інформаційних та аналітичних матеріалів у курсовій роботі не завжди є обґрунтованою; пропозиції, узагальнення та рекомендації курсової роботи містять положення, що обґрунтовані недостовірно. Відповіді на запитання членів комісії присутні, але є частково правильними або ж неповними. Курсова робота виконана у неналежний термін без поважних причин. Є зауваження щодо оформлення роботи.

Незадовільно (35-59). Тема курсової роботи не розкрита. Висновки не відповідають меті курсової роботи. Розділи логічно та за змістом не пов'язані між собою, предмет дослідження відрізняється у різних розділах. Не використовуються сучасні джерела наукової та статистичної інформації. У курсовій роботі аналіз виконаний поверхово, переважає описовість.

Прослідковується плагіат. Незадовільним є оформлення курсової роботи. Відповіді студента на запитання комісії відсутні, є неточними та/або неповними.

Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захист курсової роботи, крім відомості модульного контролю, заноситься також до навчальної картки, залікової книжки та Додатку до диплома, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базові джерела

1. Григорова-Беренда Л.І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник / Л.І. Григорова-Беренда, М.В. Шуба. – Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2016. – 136 с.
2. Міжнародна торгівля: підручник. / За ред. Ю.Г. Козака. – Київ-Катовіце-Краков: ЦУЛ, 2015. – 272 с.
3. Пічкурова З.В. Високотехнологічна складова українського експорту в умовах глобальної конкуренції // Стратегія розвитку України: наук. журн. – К.: НАУ, 2017. – № 2. – С. 84-91.
4. Пічкурова З.В. Світова практика державної підтримки малого та середнього бізнесу в умовах пандемії COVID-19 // Науковий економічний журнал «Інтелект XXI». – К.: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – № 6. – С. 85-91.
5. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло та ін., за наук. ред. В.В. Рокочої. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 698 с.
6. Рожкова Т.С. Міжнародна торгівля: підручник. – К.: КиМУ, 2015. – 665 с.
7. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло та ін., за наук. ред. В.В. Рокочої. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 698 с.
8. Циганкова Т.М. Міжнародна торгівля: навчальний посібник / Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко. – Київ: Київський національний економічний університет, 2016. – 488 с.

Допоміжні джерела

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / І.В. Амеліна. – Київ: « Центр учбової літератури», 2016. – 256 с.

2. Воронкова А.Е. Міжнародні економічні організації: навчальний посібник / А.Е. Воронкова, Л.В. Єрохіна, Л.І. Рябченко. – Київ: Професіонал, 2016. – 412 с.

3. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях / Ю.Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

4. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Ю.Г. Козак, М.А. Заяць. – Одеса: «ТОВ ПЛУТОН», 2016. – 352 с.

5. Міжнародна контрактна справа: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи / уклад.: З.В. Пічкурова, І.І. Набок, Л.М. Побоченко. – К.: НАУ, 2021. – 32 с.

6. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В. Кузнецов та інші. – К.: НАУ, 2015 – 468 с.

7. Набок І.І. Кон'юнктура світових товарних ринків: навч. посібник / І.І.Набок. – К.: НАУ, 2018. – 193 с.

8. Ольшанський О.В. Менеджмент міжнародної торгівлі: навч. посібник / О.В. Ольшанський, Л.М. Яцун, В.М. Селютін. – Харків: ХДУХТ, 2019. – 103 с.

9. Побоченко Л.М. Світовий ринок авіаційних перевезень та вплив на нього COVID-19 // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2020. – № 1. – С. 77-83.

10. Прокоп'єва А.А. Структура та динаміка світового ринку авіаційних перевезень // Стратегія розвитку України (соціологія, економіка, право). – 2013. – № 4. – С. 56-65.

11. Сидоренко К.В. Вплив світових криз на формування глобального ринку авіаційних перевезень / К. В. Сидоренко // Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики – 2020: міжнар. наук.-практ. конф., 20 квітня 2020 р.: тези доп. – К., 2020. – Т. 2. – С. 175-180.

12. Ричка М.А. Сучасні реалії України в СОТ / М.А. Ричка, А.О. Тітаренко // Україна і світ: перспективи та стратегії розвитку: електронний збірник наукових праць. – № 1. – Випуск 4. – К.: ННІМВ НАУ, 2017. – С.151-161. – Режим доступу: http://imv.nau.edu.ua/images/stories/201705/ukrisvit_0117.pdf.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України.

2. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України.

3. www.wto.org – офіційний сайт Світової організації торгівлі.
4. www.unctad.org – офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД).
5. www.uncitral.org – офіційний сайт Конференції ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ).
6. https://iccwbo.org – офіційний сайт Міжнародної торговельної палати.
7. http://iccua.org – офіційний сайт Українського національного комітету Міжнародної Торгової Палати.
8. https://uccs.org.ua – офіційний сайт Торгово-промислової палати України.
9. https://www.international-arbitration-attorney.com/uk/arbitral-institutions-and-arbitration-courts – офіційний сайт Міжнародної арбітражної мережі.
10. http://arb.ucci.org.ua/icac/ua/icac.html – офіційний сайт Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України.
11. https://incoterms2020.com.ua – офіційний сайт Інкотремс 2020 в Україні.
12. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text – Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 р.
13. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_321#Text – Типовий закон про електронну торгівлю Комісії ООН з права міжнародної торгівлі: Міжнародний документ від 25.05.2007 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни
«Міжнародна торгівля»

Тема: **Малий бізнес у розвитку зовнішньоекономічної діяльності країни**

Виконавець: **Іванова Ірина Іванівна,**
група МЕВ-201

(підпис виконавця)

Керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
міжнародних економічних відносин і бізнесу
ФМВ НАУ
Пічкурова Зоя Володимирівна

(підпис керівника)

Київ - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТОВИХ РИНКІВ ПРОДОВОЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	5
1.1. Основи формування та особливості функціонування світового ринку продовольства	5
1.2. Економічні аспекти забезпечення продовольством в умовах глобальних трансформацій.....	11
1.3. Світовий ринок продовольства: обсяги, структура та динаміка.....	20
РОЗДІЛ 2	
НАПРЯМИ ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ ПРОДОВОЛЬЧОМУ РИНКУ	32
2.1. Місце України на світовому продовольчому ринку.....	32
2.2. Шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми та участь в ній України.....	44
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55

ВСТУП**2 Enter**

Актуальність теми дослідження. У характерній для сучасної економіки багатомірності науково-технологічних і соціально-економічних процесів особливе місце займає продовольчий ринок, оскільки саме рівень його розвитку окреслює перспективи вітчизняного виробництва харчових продуктів для задоволення потреб населення у продовольстві і національної економіки загалом в умовах глобальних змін у світовому економічному просторі. Не дивно, що й до теперішнього часу саме стан розвитку продовольчого ринку визначає положення держави на світовій арені, а країни, що успішно вирішили проблему власної продовольчої безпеки, очолюють список найбільш розвинених країн.

У сучасних умовах стратегічним вектором розвитку продовольчого ринку України є формування такої структури випуску конкурентоспроможної харчової продукції, яка б відповідала його потребам, збалансованості та ефективному завантаженню виробничих потужностей, спиралася б на використання, головним чином, власних сировинних ресурсів для насичення як внутрішнього ринку і забезпечення продовольчої безпеки держави, так і формування потужного експортного потенціалу.

Вагомий внесок у вирішення проблем народонаселення та співвідношення його верств зробили такі дослідники як А.В.Акимов, Д.І.Валентей, А.Г.Вишневський, С.І.Дорогунцов, А.Сови, К.І.Якуба та ін.

Проблема продовольчої безпеки у світі найбільше вона відображена в працях таких науковців, як: Амбросов В.Я., Березін О.В., Варченко О.М., Власов В.І., Гайдуцький А.Б., Гойчук О.І., Гончар А.Ф., Мостенська Т.Л., Олійник Я.Б., Панасюк Б.Я., Пасхавер Б., Саблук П.Т., Фурса А.В., Чернюк Л.Г., Шебаніна О.В., Юрчишин В.В. та інші вчені-економісти. Однак дослідження основних питань забезпечення продовольством в контексті глобалізації, а також участь в них України не можна назвати вичерпними.

Мета і завдання дослідження. Метою курсової роботи є дослідження місця України на світовому ринку продовольства в умовах глобалізації.

Досягнення означеної мети передбачає вирішення таких завдань:

- розглянути основи формування та особливості функціонування світового ринку продовольства;

- розкрити економічні аспекти глобальної проблеми забезпечення продовольством;
- дати оцінку обсягам, структурі та динаміці світового ринку продовольства;
- проаналізувати місце України на світовому ринку продовольства;
- запропонувати шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми та участі в ній України.

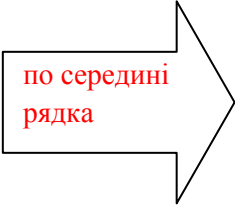
Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку продовольчого ринку з точки зору оцінки його можливостей для забезпечення людства продовольством та місця України на ньому.

Об'єктом дослідження є особливості розвитку світового ринку продовольчих товарів та напрями позиціонування України на ньому.

Методологія дослідження ґрунтується на методах: теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, абстрактно-логічного, економіко-математичного моделювання, порівняльних та експертних оцінок, а також методи логічного, системно-структурного аналізу економічних процесів та зв'язків, статистичного, порівняльного та діалектичного підходів.

Теоретичною основою дослідження є економічні дослідження провідних вітчизняних і зарубіжних учених. Фактологічною та статистичною основою стали щорічні звіти ЮНКТАД, ФАО, МВФ, СОТ, СБ та відповідні сайти в Internet, а також дані Державної служби статистики України .

Структура курсової роботи. Курсова робота складається із вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. В роботі розміщено 8 таблиць та 12 рисунків. Список використаних джерел включає 64 найменування на п'яти сторінках.

по середині
рядка

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ВІДНОСИН

2Enter

1,25 см 1.1. Історія розвитку міжнародної туристичної індустрії

1Enter

1,25 см Туризм став ознакою сучасного стилю життя, важливим елементом розвитку світової економіки, а також впливовим чинником міжнародних інтеграційних процесів. Туристична індустрія у наш час перетворилася в провідну галузь, рентабельність якої майже не поступається провідному автомобілебудуванню, видобутку енергоносіїв і високотехнологічному сектору. У багатьох державах світу туристична індустрія є потужним, а часто – єдиним платником податків, забезпечує надходження іноземної валюти в національну економіку, позитивно впливає на інвестиційний клімат і зовнішньоекономічний імідж держави [41, с. 117-122].

Індустрія туризму – це система виробничих, транспортних, торговельних, сервісних підприємств і засобів розміщення, призначена для задоволення попиту на туристські товари та послуги. Як і будь-яка інша сфера господарської діяльності туризм є вельми складною системою, ступінь розвитку якої залежить від ступеню розвитку економіки країни в цілому.

Туризм доцільно розглядати як індустрію, що виробляє продукцію, а також забезпечує її реалізацію. Індустрія туризму складається з відокремлених, на перший погляд, видів діяльності (транспортне обслуговування, готельні послуги, діяльність туроператорів і турагентів та інше), які насправді є взаємозалежними і функціонують завдяки співпраці багатьох підприємств – як дрібних, так і дуже великих. Крім того, у цій діяльності бере участь велика кількість людей, що безпосередньо забезпечують функціонування ринку: фахівці з реклами і маркетингу, а також роздрібні продавці – турагенти. Туризм обслуговують безліч інших компаній, у тому числі організації з обміну валюти, кредитування та ін. Отже, організація цього бізнесу вимагає великого мистецтва, практичного досвіду та ретельної координації [25, с. 34], (табл. 1.1):

1Enter

назва таблиці

Класифікація туризму

Класифікаційна ознака	Види туризму
1. Географічний принцип	Внутрішній, міжнародний
2. Напрямок туристичного потоку	в'їзний, виїзний
3. Мета поїздки	Рекреаційний, оздоровчий відпочинок, пізнавальний відпочинок, професійно-діловий туризм, науковий (конгресний), спортивний відпочинок, шоп-тури, пригодницький, паломницький, ностальгічний, екотуризм, екзотичний, елітарний
4. Джерело фінансування	Соціальний, комерційний
5. Спосіб пересування	Пішохідний, авіаційний, морський, річковий, автотуризм, залізничний, велосипедний, змішаний
6. Засоби розміщення	Готелі, мотелі, пансіонати, кемпінги, намети
7. Кількість учасників	Індивідуальний, сімейний, груповий
8. Тривалість перебування	Короткотривалий, довготривалий
9. Розташування туристичного місця	Гірський, водний, сільський, приміський
10. Інтенсивність туристичного потоку	Постійний, сезонний
11. Організаційна форма	Організований, неорганізований

Джерело: Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва / Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2016. – С. 34.

1Enter

Комплексність туристичних операцій розкривається через їхню класифікацію. Існує кілька класифікаційних підходів, що ґрунтуються на різних групувальних ознаках.

З метою класифікації сучасного туризму необхідно встановити його найістотніші класифікаційні ознаки. Доцільна класифікація за географічною ознакою, напрямом туристичного потоку, метою поїздки, способом пересування, засобам розміщення туристів, кількістю учасників, організаційно-правовими формами і тому подібне (див. Табл. 1.1).

Тому сферу туризму можна розглядати у вузькому і широкому значеннях. У першому значенні вона охоплює підприємства, що виробляють продукти і послуги тільки для туристів, у другому – підприємства, що виробляють продукти і послуги не тільки для туристів, а й для всіх громадян, які бажають придбати певний продукт, тобто орієнтуються на весь ринок [10, С. 222-229].

Особливим для індустрії туризму є те, що її основна продукція є «невловимою». Вона нематеріальна, її не можна побачити, почути, випробувати як зразок майбутньої покупки. Продукцією туризму є сервіс, ціла низка різноманітних послуг, які не можна ні виміряти, ані перевірити заздалегідь, до здійснення покупки, побачити і оцінити можна лише результат сервісу. Водночас деякі компоненти продукції туризму, такі, як житло, харчування, засоби транспорту, є цілком матеріальними і відчутними, але це лише елементи сервісу, свого роду доповнення до розваг, задоволення, комфорту тощо, тобто те, за що клієнт платить гроші.

1Enter

Висновки до розділу 1

1Enter

Отже, в цілому міжнародний туризм є однією з найдинамічніших галузей світової економіки, що відіграє істотну роль у подоланні бідності та розв'язанні екологічних проблем в інтересах сталого розвитку. При цьому слід зазначити, що позитивний вплив міжнародного туризму на забезпечення сталого розвитку світової спільноти є вагомішим, ніж негативний. Проте дія лише ринкових чинників не гарантує мінімізації негативних економічних, соціокультурних та екологічних наслідків. Тому, з точки зору перспективності міжнародної туристичної діяльності в контексті вимог сталого розвитку, існує необхідність регулятивного впливу як на міжнародному, так і національному рівнях.

приблизно 1 сторінка

РОЗДІЛ 2 УКРАЇНА В СТРУКТУРІ СВІТОВОГО РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

2.1. Оцінка сучасного стану та тенденцій розвитку туристичної галузі України

Міжнародний туризм для багатьох країн став найприбутковішою галуззю економіки, а доходи від нього - важливою складовою національних бюджетів. Подорожі та туризм стимулюють розвиток інвестиційних проектів з розбудови транспортної та готельно-туристичної інфраструктури (зокрема, аеропортів, шляхів, морських портів, реставрацію історичних пам'яток, музеїв, розвиток природних охоронних зон), що підвищує і якість життя корінного населення, і обслуговування туристів.

У світлі національного та культурного відродження в Україні розвиток туризму і курортів набуває сьогодні нового, особливого значення. Адже туризм – це одна з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, задоволення інтересів населення [23, с.81].

Туризм став важливим засобом вивчення історії рідного краю, залучення широкого кола людей до пізнання тієї культурної спадщини, яку залишили нам попередні покоління українців. Вже стало загальнодержавним фактом те, що в сучасному світі туризм і курортна галузь відноситься до найбільш потужних та динамічних галузей економіки та регіонального розвитку. В Україні продовжується процес осмислення цього факту та пошуку шляхів та механізмів більш ефективного їх розвитку.

Починаючи з 2000 року, поживлення економіки спричинило активізацію туристичної галузі. Чисельність туристів, що відвідали Україну з 2000-2008 роки, зросла практично у 4 рази і досягла 25,5 млн. осіб. Але вже в 2009 році кількість іноземних туристів знизилась і становила 20,8 млн. осіб, що зумовлено світовою фінансовою кризою та такими негативними чинниками в світовій економіці, як економія коштів населення унаслідок зниження розміру заробітних плат, негативних очікувань і прагнення до заощаджень. Показники 2010-2012 років свідчать про деяку стабілізацію на туристичному ринку, і як наслідок спостерігається велике зростання туристичних прибуттів в 2012 році. Разом з тим, в період з 2000-2012 роки кількість іноземних туристів, які відвідали Україну збільшилася в 3,6 рази або 16, 58 млн. осіб [71], (рис. 2.1.):

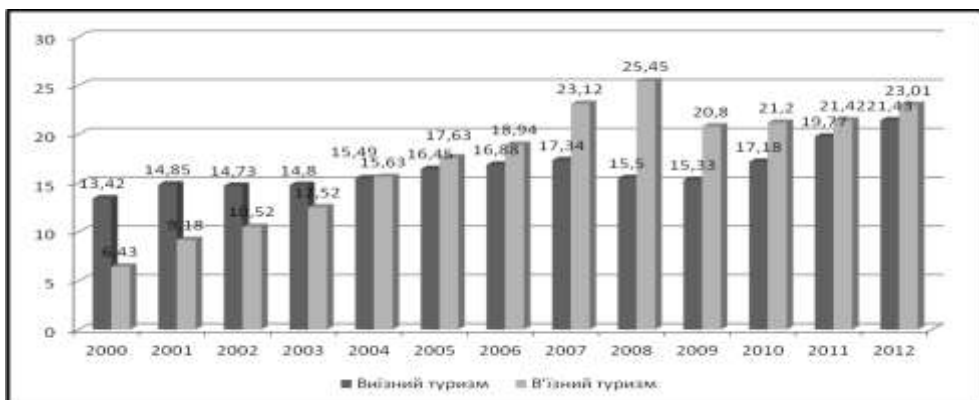

Рис. 2.1. Динаміка туристичних потоків в Україні за період 2000-2012 роки, (млн. осіб).

Примітка. Побудовано автором за даними Державної служби статистики України.

В структурі туристичних прибуттів за мотивацією протягом останніх років відбулися такі зміни: частка приватного і організованого туризму склала відповідно 73 % і 25,4 %, а поїздки з службовою метою склали 1,6 % [71], (рис. 2.2.):

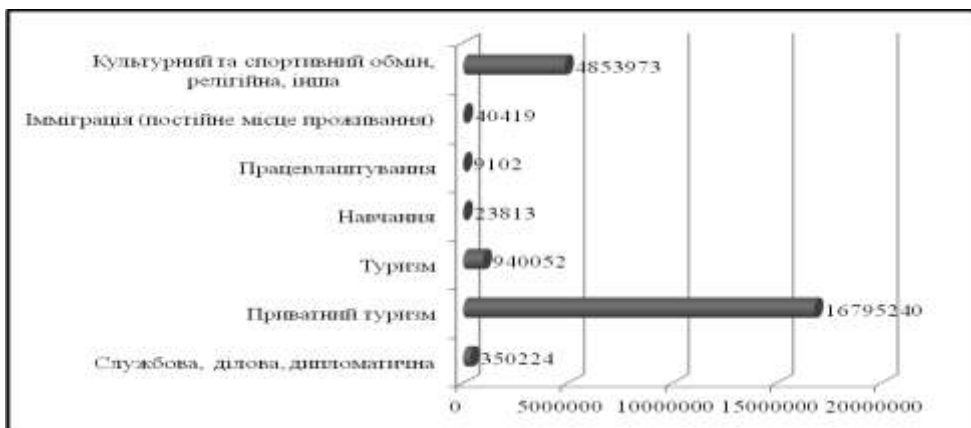

Рис. 2.2. Структура в'їзного турпотoku за мотивацією подорожі в 2012 році, (%).

Примітка. Побудовано автором за даними Державної служби статистики України.

Найбільша кількість іноземців у 2012 році прибула в Україну з Росії – 9,53 млн. осіб, що на 0,5 млн. осіб більше 2011 року, Молдови – 4,85 млн. осіб (+0,78 млн. осіб), з Білорусі –3,09 млн. осіб (+0,45 млн. осіб), Румунії– 0,79 млн. осіб. А от з Польщі відбулося зменшення кількості туристів у зв'язку з проведенням футбольного чемпіонату в самій країні і склало -1,4 млн. осіб. Торішній чемпіонат з футболу посприяв збільшенню інтересу до України як до країни для туризму, також збільшився потік туристів Німеччини, Голландії, Іспанії, Італії та Великобританії [71], (табл.2.1):

Таблиця 2.1

Рейтинг 10 головних країн в'їзного туризму в 2012 році

№ п/п	Країна	Осіб	Частка, %	2012/2011, %
1	Росія	9526695	41,4	+ 5,6
2	Молдова	4849115	21,1	+19,1
3	Білорусь	3091780	13,4	+16,9
4	Польща	1404086	6,1	- 18,4
5	Румунія	791281	3,4	+17,1
6	Угорщина	742445	3,2	-13,9
8	Словаччина	476574	2,1	-18,4
7	Німеччина	274073	1,2	+ 16,4
9	Узбекистан	185518	0,8	+ 23,9
10	США	134128	0,6	+ 4,6
	Разом 10 країн	21 475 665	93,6	
	Всього	23012823	100	+7,5

Примітка. Складено автором за даними Державної служби статистики України.

Щодо диференціації за країнами формування туристичних потоків, то картина виглядає таким чином. Протягом останніх п'яти років перша десятка країн є майже незмінною: найбільша кількість осіб прибуває з Росії – щорічно в середньому 34,6%, на другому місці – Молдова із показником 18,7%, на третьому – Польща – 14,3% і на четвертому – Білорусь – 13,4%. ...

Висновки до розділу 2

Отже, в цілому міжнародний туризм є однією з найдинамічніших галузей світової економіки, що відіграє істотну роль у подоланні бідності та розв'язанні екологічних проблем в інтересах сталого розвитку. При цьому слід зазначити, що позитивний вплив міжнародного туризму на забезпечення сталого розвитку світової спільноти є вагомішим, ніж негативний. Проте дія лише ринкових чинників не гарантує мінімізації негативних економічних, соціокультурних та екологічних наслідків. Тому, з точки зору перспективності міжнародної туристичної діяльності в контексті вимог сталого розвитку, існує необхідність регулятивного впливу як на міжнародному, так і національному рівнях.

приблизно 1 сторінка

**СПИСОК БІБЛЮГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

2 Enter *(слід розміщати у алфавітному порядку)*

Але спочатку Закони

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 92, 124.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
3. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 1 червня 2000 р. // ВВР України. — 2000. — № 36.
4. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР.
5. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг ” від 12.07.2001 р. № 2664-III.
6. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств ” від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР.
7. Закон України “Про господарські товариства ” від 19.09.1991 р. № 157-XII, Відомості ВРУ. - № 49. - 1991 р.
8. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку страхового ринку до 2010 року». - N 1022 від 26.07.2006.
9. Постанова Кабінету Міністрів України “Питання проведення обов’язкового державного страхування за деякими видами ” від 28.11.2007 р. № 1372.
10. Постанова КМУ “Про затвердження Положення про обов’язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті” № 959 від 14.08.96 р.

...

підручники, навчальні посібники в алфавітному порядку...

16. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України // Стратегічні пріоритети. – 2016. – №1 (6). – С. 138-143.
17. Бондаренко М.П. Система зміцнення конкурентних позицій туристичного сектору України / М.П.Бондаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 9. – С. 66-73.
18. Тищенко П.В. Теоретичні аспекти та розвиток подієвого туризму регіону / П.В.Тищенко // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2011. – Вип.33, Ч. 4. – С. 124-128.

19. Туризм в Україні: статистичний бюлетень. – К.: Державна туристична адміністрація України, 2016. – 49 с.

20. Федорченко В. К. Історія туризму в Україні : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В. К. Федорченко. – К.: Вища школа, 2014. – 195 с.

21. Школа І. М. Менеджмент туристичної індустрії: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Школа, Т. М. Ореховська, І. Д. Козьменко; за ред. І. М. Школи. – Чернівці: Книги-XXI, 2015. – 596 с.

...

далі - іноземні джерела підручники, навчальні посібники, звіти в алфавітному порядку

41. Department of Economic and Social Affairs, 2016. Western Asia database. United Nations, New York, October. – 2016. – 22 p.

42. World investment report 2016. Transnational corporations and the Infrastructure Challenge. 411 p. – 2016. – 411c.

43. Tourism 2020 Vision, Vol.7. Europe. UNWTO Madrid 2015, p. 99.

44. Tourism Highlights, 2012 Edition / World Tourism Organization. – Madrid : UNWTO, 2016. – 12 p.

45. Tourism Market Trends, 2016 / World Tourism Organization. – Madrid : UNWTO, 2016. – 20 p.

46. UNWTO World Tourism Barometer. – Madrid: UNWTO Publications. – 2016. – Vol. 6, № 1, January. – 48 p.

47. UNWTO World Tourism Barometer. – Madrid: UNWTO Publications. – 2016. – Vol. 5, № 3, April. – 48 p.

**далі - електронні ресурси
офіційні сайти**

71. <http://www.tourism.gov.ua> – офіційний сайт Державного агентства України з туризму та курортів.

72. <http://www.unwto.org> – офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО).

73. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби статистики України.

74. <http://www.niss.gov.ua> – офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень.

75. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.

76. <http://www.day.kiev.ua> - офіційний сайт газети «День».

77. <http://www.nbu.gov.ua> – офіційний сайт наукової періодики України Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського.

Інші електронні ресурси українські

78. Балацкий Е.В. Иностранные инвестиции и экономический рост: теория и практика исследования. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kapital-rus.ru/index.php/articles/article/183894>.

79. Ринок злиття та поглинань в Україні досяг дна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukr.media/business/214218>.

Інші електронні іноземні

80. Biggest Mergers and Acquisitions of 2015 [Electronic resource]. – Access: <http://investorplace.com/2015/12/2015-mergersandacquisitions>.

81. Bloomberg-Global-MA-Legal-Rankings-1st-3Q2016 [Electronic resource]. – Access: <https://data.bloomberglp.com/professiBloomberg-Global-MA-Legal-Rankings-1st-3Q2016.pdf>.

82. EY-global-ipo-trends-report-4q16 [Electronic resource]. – Access: [http://www.ey.com/Publication/ey-global-ipo-trends-report-4q16/\\$FILE/ey-global-ipo-trends-report-4q16.pdf](http://www.ey.com/Publication/ey-global-ipo-trends-report-4q16/$FILE/ey-global-ipo-trends-report-4q16.pdf).

Не менше 30 літературних джерел

Приклад оформлення списку бібліографічних посилань використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Терський С. В. Княже місто Володимир / С. В. Терський ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2010. – 320 с. : іл. – Бібліогр.: с. 275–298. 2. Tymkiv Ya. Ukraina wobec problemów i instytucjonalizacji bezpieczeństwa europejskiego / Ya. Tymkiv. – Toruń : Wyd-wo Adam Marszałek, 2009. – 346 s. – Bibliogr.: s. 284–346.
Два і три автори	1. Рильніков Б. С. Кафедра інженерного матеріалознавства та прикладної фізики : до 135-річчя заснування / Б. С. Рильніков, С. Г. Швачко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2007. – 108 с. 2. Костюк П. Г. Іони кальцію у функції мозку – від фізіології до патології / Костюк П. Г., Костюк О. П., Лук'янець О. О.; НАН України, Ін-т фізіології ім. О. О.

	<p>Богомольця. – Київ : Наук. думка, 2005. – 197 с. – Бібліогр.: с. 195 (22 назви).</p> <p>3. Бородіна А. І. Бібліографічний словник діячів у галузі математики / Бородіна А. І., Бугай А. С. ; за ред. І. І. Гіхман. – Київ : Рад. шк., 1979. – 606 с.</p>
Чотири автори і більше	<p>1. Архітектура Львова. Час і стилі XIII–XXI ст. / М. Бевз [та ін.] ; Ін-т архіт. Нац. ун-ту "Львів. політехніка", Грамад. орг. "Ін-ти Львова". – Львів : Центр Європи, 2008. – 720 с. – Бібліогр.: с. 698–714.</p> <p>2. Спілкуємося англійською мовою (середній рівень) = Getting on in English (intermediate): підруч. для студ. ВНЗ / [І. М. Байбакова та ін.]. – Вид. 3-тє (відредаг. і доповн.). – Львів : Бескид Біт, 2008. – 252 с.</p>
Збірники праць, періодичні та серійні видання	<p>1. Геодезія, картографія і аерофотознімання : укр. міжвід. наук.-техн. зб. / Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; [відп. ред. К. Р. Третяк]. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2008. – Вип. 70. – 88 с. : іл.</p> <p>2. Населення України, 1998 рік : демогр. щорічник / Держ. ком. статистики України, Упр. статистики населення ; [Л. М. Стельмах (відп. за вип.)]. – Київ : [б. в.], 1999. – 466 с.</p> <p>3. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Теорія і практика будівництва : зб. наук. пр. – 2015. – № 823. – 359 с. : іл.</p>
Матеріали конференцій	<p>1. Дванадцята відкрита науково-технічна конференція професорсько-викладацького складу Інституту телекомунікацій, радіоелектроніки та електронної техніки з проблем електроніки : тези доп., 7–9 квіт. 2009 р., Львів / Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2009. – 72 с.</p> <p>2. Фізика і технологія тонких плівок та наносистем : матеріали XV Міжнар. конф., 11–16 трав. 2015 р., Івано-Франківськ, Україна / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2015. – 108 с. – Парал. тит. арк. англ.</p>

<p>Препринти</p>	<p>1. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. – Чорнобиль, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-01).</p> <p>2. Шилиев Б. А. Расчеты параметров источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шилиев Б. А., Воеводин В. Н. – Харьков, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т» ; 2006-4).</p>
<p>Депоновані наукові праці</p>	<p>1. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев ; Ин-т экономики города. – М., 2002. – 210 с. : схемы. – Библиогр.: с. 208–209. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p> <p>2. Социологические исследования малых групп населения / В. И. Иванов и [др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Библиогр.: с. 108–109. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Конституція України. Закон України "Про внесення змін до Конституції України" № 2222-IV від 8.12.2004 р. : прийнята на п'ятій сесії Верхов. Ради України 28 черв. 1996 р. – Київ : Велес, 2005. – 48 с. – (Серія видань "Офіційний документ").</p> <p>2. Збірник нормативних документів Національного університету "Львівська політехніка" / Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; [редкол.: А. Г. Загородній та ін. ; відп. ред. Ю. Я. Бобало]. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2009. – 468 с.</p>
<p>Стандарти</p>	<p>1. ГОСТ Р 517721–2001. Аппаратура радиоэлектронная бытовая. Входные и выходные параметры и типы соединений. Технические требования. – Введ. 2002–01–01. – М. : Изд.-во стандартов, 2001. – IV, 27 с. : ил.</p> <p>2. Аппаратура радиоэлектронная бытовая. Входные и выходные параметры и типы соединений. Технические требования : ГОСТ Р 517721–2001. –</p>

	Введ. 2002–01–01. – М. : Изд.-во стандартів, 2001. – IV, 27 с. : ил.
Дисертації	<p>1. Баштанник В. В. Державне управління в системі владно-партійної взаємодії: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 07.00.02 : захищена 28.01.02: затв. 15.07.02 / Баштанник Володимир Васильович ; Укр. акад. держ. упр. при президентові України. – Київ, 2002. – 220 с. – 04200201565.</p> <p>2. Верес З. Є. Методи та засоби масштабування рухомих та нерухомих зображень: дис. ... канд. техн. наук : 05.13.23 / Верес Зеновій Євгенович ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів, 2015. – 236 с.: іл. – Бібліогр.: с. 130–140 (103 назви).</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Кірсенко М. В. Чеські землі в міжнародних відносинах 1918–1920 років (політико-дипломатична історія з доби становлення Чехословацької республіки) : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.02 / Кірсенко М. вВ. ; НАН України. – Київ, 1998. – 36 с.</p> <p>2. Башта Б. Б. Хімічна модифікація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. хім. наук : 02.00.06 / Богдана Богданівна Башта ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів, 2015. – 21 с. : іл., табл., граф., формули, схеми. – Бібліогр.: с. 17–19 (21 назва).</p>
Статті із журналів та збірників	<p>1. Гнідець Р. Б. Дерев'яне храмовування України: традиції та сучасність / Р. Б. Гнідець // Буд-во України. – 2008. – № 8. – С. 26–32. – Бібліогр.: 5 назв.</p> <p>2. Гоблик А. В. Науково-теоретичні та прикладні проблеми дослідження матричних моделей містобудівних систем / А. В. Гоблик // Містобудування та територ. планування : наук.-техн. зб. / Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури, Держ. н.-д. ін-т теорії та історії архітектури і містобудування, Спілка урбаністів України. – Київ, 2008. – Вип. 30. – С. 62–71. – Бібліогр.: 10 назв.</p>

Рецензії	<p>1. Кірсенко М. В. Позбуватися кон'юнктурних міркувань / М. В. Кірсенко // Україна – нові перспективи / Фонд Джорджа Ф. Кеннана. – Київ, 2005. – Вип. 1. – С. 134–136. – Рец. на кн.: Міжнародне публічне право / М. Антонович. – Київ, 2003. – 308 с.</p> <p>2. Філологія XXI століття: теорія, практика, перспективи [Електронний ресурс] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 24 квіт. 2015 р., Одеса / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. герман. та роман. мов. – Текст. дані (98 Mb). – Одеса, 2015. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Назва з етикетки диска.</p>
Електронні ресурси: локальні	<p>1. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. В. Кордон. – Електрон. текст. дані (160 МБ). – Київ : Видавн.-книготорг. компанія "Центр навч. літ.", 2012. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – (Серія "Електронні видання". Культурологія та релігієзнавство). – Назва з етикетки диска.</p>
Електронні ресурси: віддалені	<p>1. Світлична Є. І. Латинська мова : підручник / Є. І. Світлична, І. О. Толок; М-во охорони здоров'я України, Нац. фарм. акад. України. – Київ : ЦУЛ, 2011. – 440 с. – Електрон. аналог друк. вид.: режим доступу: http://culonline.com.ua (дата звернення 18.09.2012 р). – Назва з екрана.</p> <p>2. Journal of Multidisciplinary Engineering Science and Technology [Electronic resource]. – 2015. – № 10, Vol. 2. – Access mode: http://www.jmest.org/vol-2-issue-10-october-2015/(lastaccess:17.03.16). – Title from the screen.</p>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Дослідження впливу ПІІ на економічне зростання окремих країн

Автор і рік дослідження	Країни	Період	Економічні показники	Вплив на економічне зростання
Бенде-Набенде і Форд, 1998	Тайвань	1959-1995	Економічне зростання, капітальні фонди, робоча сила, відкритість, трансфер технологій, заощадження, людський капітал	Позитивний
Бенде-Набенде та ін., 2001	Країни АСЕАН	1970-1996	Економічне зростання, людський капітал, робоча сила, трансфер технологій, міжнародна торгівля	Позитивний
Жанг, 2001а)	Аргентина, Бразилія, Колумбія, Гонконг, Тайвань, Індонезія, Мексика	1980-1997	ВВП	Позитивний (винятки: Аргентина, Бразилія, Колумбія, Південна Корея)
Жанг, 2001б)	Китай	1984-1998	ВВП, рівень зайнятості, накопичення внутрішнього капіталу, загальний рівень продуктивності	Позитивний

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.1

Автор і рік дослідження	Країни	Період	Економічні показники	Вплив на економічне зростання
Ейшеджіен, 2004	США	1960-2000	ВВП, робоча сила	Позитивний
Гунейдін і Татоглу, 2005	Туреччина	1968-2002	ВВП	Автори не змогли підтвердити наявність зв'язку
Ченг, 2006	Тайвань	1981-2003	ВВП, рівень безробіття, експорт	Позитивний
Рой і Вен дер Берг, 2006	США	1970-2001	ВВП, внутрішні інвестиції, експорт, імпорт, фонд людського капіталу	Позитивний
Оледіпо, 2007	Мексика	1970-2004	Реальний ВВП, приватні капітальні фонди, рівень людського капіталу	Позитивний (але менший ефект, ніж у внутрішніх інвестицій)
Кзу і Венг, 2007	Китай	1980-1999	ВВП, внутрішні інвестиції, Імпорт, експорт	Позитивний
Кесібетле та ін., 2008	Китай, США, Індія, Мексика,	1970-2005	ВВП	Позитивний (тільки для Індії)
Бехерумша і Альмасайд, 2009	Малайзія	1974-2004	Ріст ВВП на душу населення, первинний дохід, людський капітал	Позитивний

Примітка. Складено автором на основі даних Moura R., Forte R. The Effects of Foreign Direct Investment on the Host Country Economic Growth – Theory and Empirical Evidence // FEP Working Papers. – November, 2010. – No. 390. – р. 18

Додаток Б

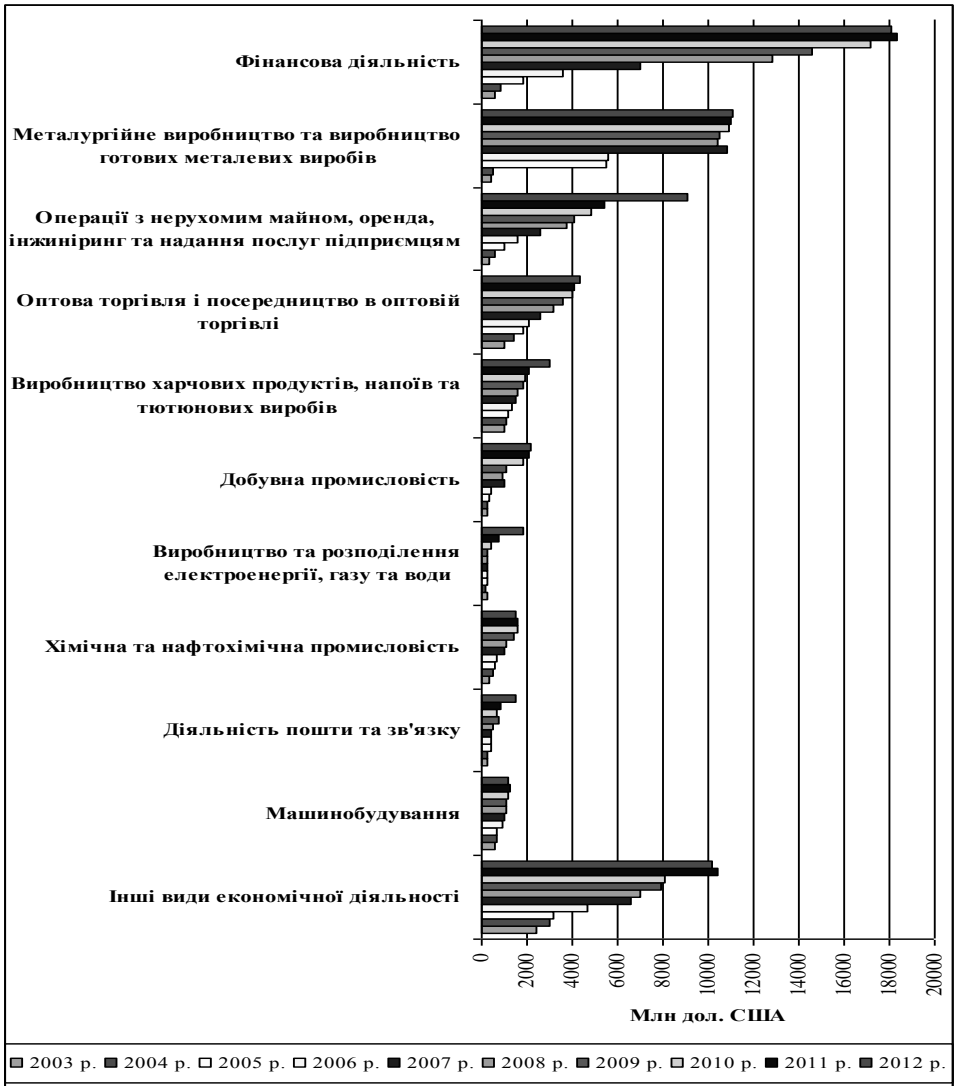

Рис. Б.1. Динаміка обсягів накопичених ПІВ в Україну за видами економічної діяльності за 2003-2012 рр., (млн. дол. США)

Примітка. Побудовано автором за даними Національного банку України.

Навчальне видання

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
з навчальної дисципліни
«Міжнародна торгівля»
для студентів

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітньо-професійна програма: «Міжнародний бізнес»

Укладач:

Пічкурова Зоя Володимирівна